

QUINQUEVIRIS
ORNATISSIMIS AMPLISSIMIS

FERDINANDO GUILIELMO WENSCHIO,
HALANO

IOANNI HENRICO DEINHARDTO,
THURINGO

CAROLO HERMANNO RAETTIGIO,
ZUILLICHAVIENSI

GUSTAVO ERDMANNO WEIDLICHIO,
THURINGO

ET

FRIDERICO EDUARDO SCHRECKENBERGERO,
CIZENSI

DE

MUNERIS RECENS DELATI DIGNITATE

EX

SENTENTIA DOCENTIUM PARITER AC DISCENTIUM

GRATULABATUR

FRANCISCUS SPITZNER

PHILOS. DOCT. GYM[redacted]

Inest: Observat. critic. et grammaticar. in Quinti Smyrnaei posthomerica particul. IV.

LIPSIAE
APUD WEIDMANNOS
MDCCCXXXVII.

Ludos funebres, quos in Achillis interfecti honorem Thetis mater in Quinti posthomer. IV, 180 sqq. instituisse fertur, ad Homeri exemplar compositos esse soa sponte apparet. Ut enim eadem fere certaminum genera describuntur, ita singuli, qui in arenam descendunt, Homeri principibus sunt simillimi. At in tanta, quanta illios poetae libri scatent corruptela, haud pauca, quae rectius sapientiusque constitui possint, illic reperiri uno eoque luculento documento demonstrabo. Luctantes quidem Homerus Il. 23, 708 sqq. sistit Aiacem Telamonium et Ulixem, posthomericorum scriptor eundem Aiacem et Diomedem producit, eodem propemodum eventu decertantes; praemia enim partiti, neuter discedit victor. Utriusque autem robore collaudato Aiacis vim ac ferociam Tydidae astu et scientis elusam esse inde a vers. 224 enarrat hisce:

ὣς οἵγ' ἶσον ἔχον κρατερὸν μένος· ὀψὲ δ' ἄρ' Αἴας
Τυδείδην συνέμαρψεν, ἐνὶ κρατερῇσι χέρεσσιν
ἄγξαι ἐπειγόμενος· ὁ δ' ἄρ' ἰδρείῃ τε καὶ ἀλκῇ
πλευρὸν ὑποκλίνας Τελαμώνιον ὄβριμον υἷα
ἐσσυμένως ἀνάειρεν, ὑπὲρ μυῶνος ἐρείσας
ὦμον, καὶ ποδὶ μηρὸν ὑποπλήξας ἑτέρωσε,
κάββαλεν ὄβριμον ἄνδρα κατὰ χθονός· ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ
ἕζετο· τοὶ δ' ὁμάδησαν· — — — — —

In quibus explicandis probabilem operam collocavit *Pauwius*, nec tamen omnia, ut opinor, vere et commode quum instituit tum illustravit. Ac primum quidem posteriora sola attigit, in prioribus *ἄξαι*, quod olim ferebatur, expulso *ἄγξαι*, propteres quod *Pollux* in On. III, 5, 155 *ἄγχειν* iis sunumerat verbis, quae luctae sunt propria, induxit. *Tychsenius* et in ea re Batavo assensum praebuit, et versu proxime autecedenti *ἐνὶ στιβαρῇσι χέρ.*, pro quo *ἐπὶ στ. χ.* legebatur, de suo, ut videtur, dedit. Neutrum horum mihi placet, vel dicam omnino displicet. Etenim *ἐν χείρεσσι ἄγξαι* pariter atque *ἄξαι* insolenter erit dictum, et fac verum esse, quomodo Tydides ex Aiacis manibus elabi potuerit, minime perspicies. Neque apte satis coniungamus haec cum prioribus *συνέμαρψεν ἐνὶ στ. χέρ.*, quandoquidem isti structurae vel simplex dativus convenit, vid. IX, 175, vel, si respse duo corripiuntor, quartus casus ponitur, uti ab Homero Il. 10, 467. Od. 9, 289. 311. 344, vel denique alio modo res explanatur, vid. posth. XII, 204

συμμάρψας χείρεσσιν ὁμῶς χολάδεσσιν ἀκωκήν.

Contra *ἔν τινι μάρπτειν τινὰ* Quinto aut locum aut habitum, quo quis correptus dicitur, significat, vid. X, 398. XI, 396. Iam quum isto remedio nos nihil proficere intelligatur,

alia ex vocula ἐπὶ ortam suspicor, et ὑπὸ στιβ. χέρ. restituo. Id enim Quinto perquam familiare est, velut II, 121

ἠδὲ καὶ ὥς ἐδάϊξεν ὑπὸ στιβαρῇσι χέρεσσιν
ἀργαλέων Σολύμων ἱερὸν στρατόν, — —

add. I, 534. IV, 255. V, 271. 566. VI, 112 alibi. Eandem utriusque confusionem reperimus VI, 209.

ἐν δὲ Νεμειαίοιο βίη ἐτέτυκτο λέοντος,
ὀβρίμου Ἡρακλῆος ἐπὶ στιβαρῇσι χέρεσσι
τειρομένου κρατερῶς· — — — —

futuro Quinti editori e prudenti *Wernickii* ad Tryphiod. p. 59 indicio tollendam. Hoc igitur recepto, sive Aiax Diomedem suffocare (ἄγξαι) sive eum infringere (ἄξαι) fuerit annisus, sententiam melius et expeditius procedere nemo negabit. Priusquam vero, utrum illorum praestet, accuratius dispiciamus, eiusdem verbi, de quo supra dixi, vitium in transcursu abstergere liceat. Epici enim quum illius imperfecto, aoristo primo ac perfecto secundo maxime utantur, iure nos offendet III, 615

ἀνέρι, τὸν τάχα γῆρας ἀμείλιχον ἀμφιμέμαρπε

eoque magis, quod Quintus ipse XII, 276 — ἀλλά σε γῆρας ἀμείλιχον ἀμφιμέμαρπε profert, neque ab eo desciscunt alii, sicut *Oppian.* Hal. V, 636. *Apoll.* Arg. III, 147, quin simplex nullam aliam habet formam, conf. Quint. IX, 175. Apoll. I, 756. II, 535. 555. III, 1388. IV, 432. 1663. Id igitur primo loco reddamus necesse est; in priore autem versus parte ad hiatum evitandum τὸν scripsi ab *Hermanno* ad Orph. p. 744 repertum.

Sed revertar ad propositum. Ἄγξαι igitur, Pauwio inventore, susceptum iam Quinti usus, qui ab eo, nisi fallor, abhorret, in dubitationem vocat, ἄγνυμι vero, ad quod ἄξαι pertinet, certe bis nostri carminibus insertum conspicitur: eiusdem quidem aoristi participium XIV, 613 — οἱ δ' ἐνὶ πέτραις Ἄξαντες πέρι νῆας, alterius autem aoristi formam passivam revocari oportebit in eiusdem libri vers. 595, ubi nunc habes:

— — — — — ὧν δέ που ἱστοὶ
ἐκ κεράτων ἐράγησαν, ἐπισπέρχοντος ἀήτεω

Nam quum navium mali ventorum rabie ex antennis fracti dicantur, mendo duplici sublato refingendum erit ἐκ κεράων ἐάγησαν," quorum alterum numeri, vid. libell. meum de prosod. Gr. § 43, 7, annot., alterum grammaticae leges sibi expetunt. Praeterea apud nostrum compositum συνέαξε quater deprehenditur, conf. III, 27. VI, 288. XI, 463. 488. E quibus maxime memorabilis est secundus locus, in quo de Herculis et Antaei luctatione ita traditur:

— — — — — ἐν δ' ἐτέτυκτο
ὀβρίμου Ἀνταίοιο μέγα σθένος, ὅν ῥα καὶ αὐτὸν,
ἀμφὶ παλαισμοσύνης ἄμοτον περιδηριόωντα,
ὑψοῦ ἀειράμενος, κρατερῇς συνέαξε χέρεσσι

Tychsenius quidem hic quoque συνέαγξε erat repositurus, sed id, quod forma non minus quam usus respuunt, postea aspernatus est. Hercules vero Antaeum sublatum, ne terrae admotus novas colligeret vires, validis manibus confregisse et interfecisse dicitur. Consentiunt haec iis, quae alii de eodem certamine memoriae prodiderunt, veluti *Philostratus* in imag. II, c. 21: ὁρᾷς δὲ αὐτοὺς καὶ παλαίοντας, μᾶλλον δὲ πεπαλαικότας, καὶ τὸν Ἡρακλέα ἐν τῷ κρατεῖν.

Κἀτατιαλαίει δὲ αὐτὸν ἄνω τῆς γῆς· ὅτι ἡ Γῆ τῷ Ἀνταίῳ συνεπάλαιε κυρτουμένη καὶ μετοχλίζουσα αὐτὸν, ὅτε κινοῖτο. Ἀπορῶν οὖν ὁ Ἡρακλῆς, ὅτι χρήσαιτο τῇ Γῇ, συνείληφε τὸν Ἀνταῖον μέσον ἄνω κενεῶνος, ἔνθα αἱ πλευραὶ, καὶ κατὰ τοῦ μηροῦ ὀρθὸς ἀναθέμενος, ἔτι καὶ τὼ χεῖρε ξυμβαλὼν, λαγαρᾷ τε καὶ ἀσθμαινούσῃ τῇ γαστρὶ ὑποσχὼν τὸν πῆχυν, ἐκθλίβει τὸ πνεῦμα, καὶ ἀποσφάττει τὸν Ἀνταῖον ὀξείαις ταῖς πλευραῖς ἐπιστραφείσαις εἰς τὸ ἧπαρ et *Apollodor.* bibl. myth. II, 5, 11: *ταύτης ἐβασίλευε παῖς Ποσειδῶνος Ἀνταῖος, ὃς τοὺς ξένους ἀναγκάζων παλαίειν ἀνῄρει· τούτῳ δὲ παλαίειν ἀναγκαζόμενος Ἡρακλῆς, ἀράμενος ἄμμασι μετέωρον κλάσας ἀπέκτεινε, ψαύοντα γὰρ γῆς ἰσχυρότατον συνέβη γίνεσθαι,* vid. *Salmas.* ad Solin. 24, p. 205. *Heyn.* ad Apollod. l. all. *Iacobs.* et *Welcker.* ad Philostr. imag. p. 515 sqq. et *Dissen.* in explicat. ad Pindar. Isthm. III, 87, p. 508 apud *Boeckhium.* His igitur ac similibus plus fidei accedit Quinto, qui Antaeum fortibus Alcidae manibus *fractum* neque suffocatum scribit. Nam et Philostratus et Apollodorus, quanquam apud hunc olim *θλίψας* pro *κλάσας*, quorum alterum recte tuitus est Heynius, extabat, eadem propemodum enarrant. Iam quum in veterum lucta omnis ars et contentio eo spectarit, ut adversarius firmo gradu insistens humi prosterneretur, idque ipsum, *Salmasio* teste, *ῥῆξαι* appellarent, vid. *Feithii* antiq. Homer. p. 447 et animadvers. p. 75, Aiacem quoque, robore manuum terribilium illato, Tydidem infringere et ita solo affligere studuisse sequitur. Quo posito *ἆξαι ἐπειγόμενος*, quod interpres Latinus reddit: *„fractis viribus profligare properans“* isti certandi generi egregie conducet, nec quisquam Pauwianum *ἄγξαι ἐπ.* melius habebit. Ut enim hoc partem eius, quod Aiax efficere voluerit, indicari concedimus, ita illud toti principis consilio et luctationis fini optime respondere latebit neminem. Tantum igitur abest, ut Batavus vere praecipiat, ut vulgare, cui insuper librorum auctoritas adest, quum Quinti sermo tum rei ipsius natura ab omni novandi libidine defendat et tutum praestet.

Quae deinceps adduntur sublatum Aiacis, Diomedis arte impulsi, nobis referunt casum. Ea Pauwius, inscitia interpretis Latini notata, explicat verbosius: *„latus, inquit, quo eum corripere volebat Ajax, id Tydides subinclinavit, et sic elusit eius corripiendi conatum. Interpres coxendicem retrahens: perperam et imperite. In latere Ajax corripere volebat Tydidem, ut sic brachiorum nodo eum constringeret: id elusit Tydides subinclinato latere, simulque Ajacem corripiens sustulit, humerum suum in eius brachii pulpam valide immittens. Quo facto statim pede et genu suo femur Ajacis altrinsecus protrusit, eumque sublatum sic prostravit terraeque illisit: vides? haec ratio pugnae ποδὶ interpres recte vertit genu: eo enim femur protrudendum erat aut saltem parte pedis superiore.“* Haec quidem maiore ex parte bene et apte sunt disputata: Aiace enim Diomedem robustis manibus arreptum comprimere annitente, is latere incliuato Telamonium ipse sustulit, humeroque super brachii pulpam inserto adversarii femur percussit, eumque deiecit. Neque Ulixes cum Aiace colluctans dissimili utitur dolo in Homeri Il. 23, 725 sqq.

ὣς εἰπὼν ἀνάειρε· δόλου δ᾽ οὐ λήθετ᾽ Ὀδυσσεύς·
κόψ᾽ ὄπιθεν κώληπα τυχὼν, ὑπέλυσε δὲ γυῖα·
κὰδ δ᾽ ἔβαλ᾽ ἐξοπίσω· ἐπὶ δὲ στήθεσσιν Ὀδυσσεὺς
κάππεσε· λαοὶ δ᾽ αὖ θηεῦντό τε θάμβησάν τε.

Quinto igitur Homerica obversata esse et utriusque docet comparatio et ea ostendunt, quibus Ulixes Aiacem infra compellat V, 313 sqq.

καὶ δ' αὐτὸς σάφα οἶδας ἐμὸν μένος, ἠδὲ καὶ ἄλλοι
ἀμφὶ παλαισμοσύνῃ πολυτειρεῖ πολλὰ μογήσας,
ὁππότε δὴ περὶ σῆμα δαϊκταμένου Πατρόκλοιο
Πηλείδης ἐρίθυμος ἀγακλυτὰ θῆκεν ἄεθλα.

Veruntamen Homerus eo differt, quad Ulixes Telamonii poplitem (κώληπα) percellit, etsi veterum quidam eo femur significari putarunt. Quo coacusso Aiax resupinus decidit, noster autem Tydidem Aiacis, ab humo paullulum elevati, femur percellentem sistit, eoque impulsu Aiax oblique in terram demittitur. At haec ipsa, si quid video, Pauwium aeque atque Latinum interpretem a vera singulorum vi et potestate aberrasse nos admonent. Vix enim apparet, cur Tydides Aiacis femur altrinsecus impulisse dicatur. Itaque distinctione, quae in Quinti monumentis saepe pessima est, deleta, ἑτέρωσε cum proximi versus initio conflandum erit. Unde haec fere emergitur sententia: et *genu femur succutiens virum terribilem altrinsecus humo afflixit, eique insedit.* Tydides enim arte et calliditata id assequutus est, ut Aiax oblique prosterneretur. Neque erit negandum eam verborum structuram tum certamini isti quadrare, tum ab adverbio ἑτέρωσε, quod plerumque ita iungitur, paena exposci. Hoc igitur modo Quintus ipse I, 610

καὶ τὰ μὲν ὣς ὥρμαινε· θεοὶ δ' ἑτέρωσε βάλοντο·

cuius hemistichium posterius X, 427 repetitur, in priore vero pluralem et aliis exemplis confirmatum, et a *Glasewaldo* coniect. in Quint. p. 9 requisitum adscivi. Ista autem Quinti exempla tum nostri versus emendationem adiuvant, tum ea stabiliunt, quae de Od. 1, 234 in libr. de vers. Gr. her. p. 97 olim dixi. Fidem autem augent testimonia Homeri et illic a me congesta et alia, quae iis poterunt annumerari, vid. Il. 4, 492. 8, 308. 13, 543. 23, 231. Od. 16, 179. 19, 476. 22, 17. Illa enim manifesto docent ἑτέρωσε adverbium plerumque consociari cum verbo, quod motum alterorsum vergentem declarat. Quod reliquum est, nemo, opinor, dubitabit, quin haec ratio Aiacis ac Diomedis certamini maxime sit idonea.

Postea Aiax inopino casu exacerbatus humo se levat, et Diomedem ad certamen repetendum in medium provocat. Is nihil moratus obviam it adversario, et uterque tauris intrepidis similia iterum congrediuntur. In ista vero similitudine, qua veteres poetae colluctantium vim ac rabiem saepe illustrant, et longius producta et speciosius exornata, v. 241 sqq. nobis offeruntur haecce:

— — — τοὶ δ' ἄσχετα μαιμώοντες
κράατα συμφορέουσιν ἀτειρέα καὶ μέγα κάρτος
θεμῷ ἐπ' ἀλλήλοισι πονεύμενοι· ἐκ δὲ μόγοιο
λαβρὸν ἀναισθμαίνοντες ἀμείλιχα δηϊόωνται.

At in tauros omni virium nisu confligentes minus cadit ultimum, pro quo, litterula ex fuga retracta, δηριόωνται scribere consentaneum erit. Eo nos primum ducit interpretatio Latina: „*crudeliter belligerantes*" tum notum utriusque verbi discrimen, quorum alterum *occidere*, alterum *decertare* significat. Ubi vero neuter vicit et pari utrinque animo res geritur, prius absonum esse facile patet. Etsi non mirum est, quod alterum in alterius locum passim invasit temere, proinde *Tychsenius* infra v. 255, ubi eadem regnabat confusio et praesens in-

super imperfectum de statione moverat, quod iam *Rhodomannus* perspexerat, bene ac vere restitnit:

ἄλλοι δ' ἀλλοίως ὑπὸ χείρεσι δηριόωντο.

Alia eiusdem erroris testimonia sciens praetereo, et adiicere satis habeo posterius apnd epicos citerioris aetatis non modo belli, quod ipse Homerus novit, sed etiam certaminis privum ac proprium esse, vid. V, 110. VI, 278 et compositum *περιδηριάομαι* IV, 165. VI, 278 de Herculis et Antaei luctatione, quo testimonio supra sum usus. Hinc simplex eidem imagini adhibuit *Apollon.* Arg. II, 89. Ad haec accedit, quod nominis, ex quo verbum fluxisse apparet, perpetuum fere epitheton est *ἀμείλιχος*, sicut paullo ante de Aiace v. 233 legimus:

Αἴας ὀβριμόθυμος ἀνίστατο, δεύτερον αὖτις
ὁρμαίνων ἐς δ ῆ ρ ι ν ἀ μ ε ί λ ι χ ο ν — —

add. II, 420. VII, 105. VIII, 181. IX, 97. 205. Contra *δηϊοῦν* sive *δηοῦν* participii potissimum formam nostro simillimam habet, cf. II, 397. VII, 544, ubi de iis, qui hostes in aperta pugna prosternunt, dicitur, et III, 411, quo loco ad Achivos luctum de Achillis caede crines identidem evellendo testificatos transfertur:

χαίτας ἐκ κεφαλῆς προθελύμνους δηϊόωντες

idque ad Agamemnonis Homerici similitudinem, vid. Il. 10, 15., noster effinxit.

Tum v. 249 in *Tychsenii* editione numeris claudicantibus legimus:

δένδρ' ἐπ' ἀλλήλοισι βάλοντ' ἐριθηλέας ὄζους.

Id quidem vitium iam sustuli in mant. observatt. in Quint. p. 224, sed profecto acta egi. Nam praeter *Rhodomannum*, cuius mentionem feci, *Pauwiana* quoque editio *δένδρε' ἐπ' ἀλλήλ.* recte exhibet. Quare obsoletum mendum non tam consilio quam casu iterum irrepsisse videbitur. Ceterum haud inepte defendit *Pauwius βάλοντ'* sive potius *βαλόντ' ἐριθ. ὄζους*, cuius loco de *Rhodomanni* sententia aoristi subiunctivum recepit Tychsenius. Primum enim duram diphthongi elisionem ita declinamus, deinde *εὖτε* comparandi causa narrationi interiectum non ita raro cum participio iunxit Smyrnaeus, vid. I, 586. 625. III, 142. 221. VI, 341. VII, 516. Eandem vero similitudinem, ab arborum vento agitatarum strepitu ac susurro petitam, ad primum Medeae et Iasonis congressum et confabulationem eleganter traduxit *Apollon.* Arg. II, 967 sqq.

Neque ita multo post, diuturno labore frustra consumpto, Aiax tandem Diomedem v. 254 labefactat, quod poeta ita persequitur:

τὸν δ' Αἴας καθύπερθεν ἐπεσσύμενον ποτὶ γαῖαν
ἐξ ὤμοιν ἐτίνασσε, κατὰ χθονὸς οὖδας ἐρείδων.

Ea quidem, quae explicatus habent difficiles, Latinus interpres reddit: „*tunc vero Aiax superne ad terram se incurvantem humero quassat, ad terrae solum affligere nitens.*" Obloquitur *Pauwius* et in primo versu, quem interpretem perverse cepisse neminem fugiet, *ἐπεσσύμενος* scribit, idque cum Aiace coniungendum transfert: „superne irruens." Is plausum tulit *Tychsenii*, qui, commate post *ἐπεσσύμενον* illato, *ποτὶ γαῖαν ἐτίνασσε* consociavit, neque id a mente scriptoris alienum duxerim. Extrema vero alterius versus Batavus iterum ad Aiacem adiungit ita commentatus: „*κ α τ ὰ χ θ ο ν ὸ ς ο ὖ δ α ς ἐ ρ ε ί δ ω ν s e s u f f u l c i e n s p e d i b u s i l l i s r o b u s t i s a d t e r r a e s o l u m, ut sic validius scilicet i n t e r r a m q u a t e r e t a c d e p r i m e r e t T y d i d e m, cuius humeris incumbebat. Interpres Graeca non intellexit.*" Verum enim

vero quum emendatio priore de versu proposita dubia et anceps erit habenda, tum explicatio posterioris minus satisfacit. Atque illa quidem eo laborat, quod participium duplex *ἐπεσσύμενος* et *ἐρείδων* sine ullo apto vinculo conseritur cum Aiace. Rectius enim crediderim Aiacem Diomedis superne irruentis humeros concussisse et ita eum solo affligere annisum esse. Neque aliter de postremis interpretem iudicasse video. At quum ista prioribus missis in dissertat. de vi et usu praepositionum *ἀνὰ* et *κατὰ* apud Homerum p. 27 minus accurate vertissem: „*ad terram eum affligens*" non sine aliqua veri specie mea reprehendit *Hermannus* in opusc. V, p. 49 hisce: „*At non prostravit Aiax Diomedem, ut ex iis patet, quae sequuntur. Quod si sic scripsit Quintus, κατὰ non est cum οὖδας construendum, sed dixit οὖδας ἐρείδων premens solum, idque κατὰ χθονὸς contra terram nixus. Vide vero an scripserit, κατὰ χθονὸς οὖδας ἐρείδειν, quo ille humi deiectus solum premeret. Nam sic quoque κατὰ χθονὸς iungenda puto.*" Sed utraque ratio mihi quidem dura admodum et molesta videtur: quandoquidem priore ad id paene revolvimur, quod Pauwius voluit, praepositio autem sine ullo additamento abundat, et simplex genitivus *χθονὸς* isti proposito iam sufficit; posterior autem et eadem premitur difficultate et infinitivus solus ea omnia, quae in illo inesse dicuntur, vix potest comprehendere, neque verbum *ἐρείδειν* cum quarto casu iunctum ei quidem notioni aptum erit habendum. Quod ut clarius intelligatur, de eius et potestate et structura nonnulla disserere haud alienum abs re erit. Quintus vero quum illud ab Homero acceperit, ubi opus erit, ad eum respiciamus necesse est. Ac primum quidem *οὖδας ἐρείδειν* transferre posse ad eum, qui nitendo vult efficere, ut *alius premat solum sive ei affligatur*, negaverim. Quartus enim casus cum hoc verbo iunctus nihil aliud significat, nisi urgere aliquem sive premere, quo ex genere notissimum est Homericum Il. 13, 131. 16, 215 obvium

ἀσπὶς ἄρ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς κόρυν, ἀνέρα δ' ἀνήρ·

Quod noster poeta imitatur IX, 544

ἄλλος δ' ἄλλον ἔρειδε κατὰ στίχας· οὐδέ κε φαίης
κείνων ἐσσυμένων ἑκὰς ἔμμεναι ἄλλον ἀπ' ἄλλου.

Neque tamen id, quod Hermannus requirit, Homero ignotum inauditumque fuit, sed, ut par erat, longe aliter expressum. Ponit enim verbi vel passivum vel medium, tertio nominis casu adiuncto, ut illius exemplum praebet Il. 7, 145

δουρὶ μέσον περόνησεν· ὃ δ' ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη·

add. 11, 144. 12, 192, huius autem offerunt Il. 2, 109. 8, 496. Ubi vero activum eadem legitur potestate, ibi praepositio raro admodum desideratur. Atque Homero quidem *ἐρείδειν τι πρός τι* sive *ἐπί τινι* et *τινος infigere, acclinare aliquid alicui* legitima esse solent. Quorum prius conspicitur in Il. 22, 112

καὶ κόρυθα βριαρὴν, δόρυ δὲ πρὸς τεῖχος ἐρείσας,

conf. Od. 8, 66. 473. 17, 29, posterius eadem rhapsodia comprobat v. 97

πύργῳ ἔπι προὔχοντι φαεινὴν ἀσπίδ' ἐρείσας·

et v. 225

στῆ δ' ἄρ' ἐπὶ μελίης χαλκογλώχινος ἐρεισθείς.

Praepositio si quando verbo ita dicto deest, eius vis aut ex aliis facillime patet, ut apud Apoll. in Arg. III, 1287, aut res ponitur accusativo, locus, cui innixa fertur, dativo, quod probat hymn. *Hom. in Ap.* 117 sq. de Latona parturiente

ἀμφὶ δὲ φοίνικι βάλε πήχεε, γοῦνα δ' ἔρεισεν
λειμῶνι μαλακῷ. — — — — —

Id verbo medio sic invertere licet, ut genitivo loci res, quae infigitur, dativo adiiciatur, vid. Il. 5, 308. 11, 355

στῆ δὲ γνὺξ ἐριπὼν, καὶ ἐρείσατο χειρὶ παχείῃ
γαίης· — — — — — —

Fines ab Homero praescriptos protulerunt ulterius recentiores, dicunt ergo *ἐρείδειν τι, κατά τινος* et *τι, ἐπί τινος* et *τινι*, conf. *Apoll.* Arg. I, 1010. 1022. I, 784. IV, 957. Neque exempla his finitima desiderantur apud Quintum, ut VI, 545

ἔνθα τότ' Αἰνείαο κατ' ἀσπίδος ἔγχος ἔρεισε
Τεῦκρος· — — — — —

Idem ut manifestius declararetur, utraque praepositione conflata, scripsit III, 155 sq.

Ἱππόνοον δ' ἐδάμασσε κατ' ὀφρύος ἔνδον ἐρείσας
ἐς θέμεθλ' ὀφθαλμοῖο· — — — —

Ne quid autem dubii supersit, addere licebit *εἰς οὖδας ἐρείδειν* nostro nihil aliud esse, nisi terrae affligere, quod aperte demonstrant ea, quae de Achille traduntur III, 265 sq.

καί νύ κε πάντας ὄλεσσε, πύλας δ' εἰς οὖδας ἔρεισε
θαιρῶν ἐξερύσας — — — — —

Iisque proxima continentur cognatione XI, 390 sq. Quin simillima illis, quae huic nostrae quaestioni ansam dederunt, XI, 32, ubi Neoptolemus Nirum Troianum interficit, reperiuntur:

καὶ τὸν μὲν ὑπὸ κρατερῇ χερὸς ἀλκῇ
ἐγχείῃ στονόεσσα ποτὶ χθονὸς οὖδας ἔρεισε
θυμοῦ δευόμενον. — — — —

Cui alius locus, ubi ne adest quidem verbum, comes accedat ex libr. VIII, 229

πλήθετο δὲ χθονὸς οὖδας, ἄδην δ' ἐρυθαίνετο λύθρῳ.

Genitivus insuper *οὔδεος*, praepositione *κατὰ* praefixa, saepissime invenitur de procumbentibus, velut de Penthesilea I, 622

εὐσταλέως ἐριποῦσα κατ' οὔδεος· — — —

de Achille, Apollinis sagittis ad terram defluente, III, 66

ὣς ἐκλίθη δέμας ἠῢ κατ' οὔδεος Αἰακίδαο·

de fonte congelascente ib. 580

— — *ἧς πουλὺς ὕπερ παγετός τε χιών τε*
ἐκκέχυται στυφελοῖο κατ' οὔδεος, — —

de Philocteta morbo tabescente solo affixo IX, 357

— — — — — *εὖτ' ἐσίδοντο*
ἀνέρα λευγαλέῃσιν ἐπιστενάχοντ' ὀδύνῃσι,
κεκλιμένον στυφελοῖο κατ' οὔδεος· — —

de segetibus grandine decussis et humi pereuntibus XIV, 78

ὡς δ' ὅτε λήϊον αὖον ἐπιβρίσασα χάλαζα
τυτθὰ διατμήξῃ, στάχυας δ' ἀπὸ πάντας ἀμέρσῃ
ῥιπῇ ὑπ' ἀργαλέῃ, καλάμη δ' ἄρα χεύατ' ἔραζε

μαψιδίη, καρποῖο κατ' οὔδεος ὀλλυμένοιο
λευγαλέως, — — — — —

Iam si quis haec omnia secum reputare voluerit, κατὰ χθονὸς οὖδας ἐρείδων *terrae solo affigens* vel potius *affligere annitens* et significare posse et vere significare profecto concedet. Me quidem parum circumspecte prius adoptasse largior, ideoque Diomedem tunc quidem ab Aiace non prostratum esse recte obiecit Hermannus. At de Aiacis conatu magis quam effectu cogitavi, vix enim ea, quibus haec quasi praeludunt, aut neglexi aut negligere potui. Pauwianam vero rationem Quinti sermoni adversari satis erit demonstratum. Etenim si tale quid indicaturus erat poeta, haud dubie scripsisset: κατὰ χθονὸς ἴχνος ἐρείδων, quod et aliorum et *Coluthi* est de rapt. Hel. v. 231.

— — φειδομένοισιν ἐπ' ἴχνεσιν ἴχνος ἐρείδων,

vel simile quidquam. Denique nostrae isti interpretationi plus momenti ex eo accedit, quod Aiaci paucis interiectis idem revera obtigit, cuius periculum frustra fecerat, ut Tydidem deiiceret, vid. 258 sqq.

οἱ δὲ βίην Αἴαντος· ὁ δ' ἄλκιμον ἄνδρα τινάξας
ἐξ ὤμων ἑκάτερθε, βαλὼν δ' ὑπὸ νηδύα χεῖρα,
ἐσσυμένως ἔρριψε κατὰ χθονός, ἠΰτε πέτρην,
ἀλκῇ ὑπὸ σθεναρῇ· μέγα δ' ἴαχε Τρώϊον οὖδας
Τυδείδαο πεσόντος, ἐπήΰτησε δὲ λαός.

Quibus, ut puto, poeta suam ipsius mentem declaravit luculenter.

Diomede depugnare cupiente, Nestor in medium progressus utrique auctor est, ut certamini diuturno et aerumnoso tandem finem imponant, v. 264 sqq.

— — — — ἀλλ' ἄρα Νέστωρ
ἔστη ἐν μέσσοισι, καὶ ἀμφοτέροισι μετηύδα.
ἴσχεσθ', ἀγλαὰ τέκνα, παλαισμοσύνης ὑπερόπλου·
ἴδμεν γὰρ δὴ πάντες, ὅσον προφερέστεροι ἐστὲ
Ἀργείων μεγάλοιο καταφθιμένου Ἀχιλῆος.

Ex his duo levia sane vitia sine ullo negotio erunt removenda. Primum enim v. 265 ἔστη ἐνὶ μέσσοισι nota Quinti consuetudo sibi repetit, quod forma producta, ubi versus desiderat, in prima, tertia et quinta eius regione semper et ubique obtinet, vid. 288. 128. 488. II, 204. 607. III, 728. V, 3. 233. VI, 8. 39. 397. 438. VII, 352. XIV, 17. Ad horum igitur normam nostra emaculare erit consequens. Deinde *Tychsenius* v. 267 ἐστὲ male fecit oxytonum: nam veterum ex decretis vel paroxytonum vel encliticum, quod prioribus editoribus placuisse video, habendum erat. Proinde reducamus προφερέστεροί ἐστε, aut si paucorum regulam, quae iam propterea, quod adiectivo maior inest vis, porum arridet, sequi malueris προφερέστεροι ἔστε, tertium ob editore Gottingensi inventum et nostrae consuetudini et legibus a grammaticis Graecis latis prorsus obstat, vid. interpp. ad Hom. Il. 3, 280. *Buttmann* in gr. ampl. § 108, IV, annot. 17 et *Goettling*. de acc. p. 80, annot. 2. Ceterum Quintum Homeri exempla in his quoque respexisse indicio sunt Il. 7, 279 sqq. 23, 890 sqq. Ubi altero loco Achilles Agamemnonem a certandi studio dehortatur, altero Idaeus et Talthybius praecones certaminis singularis, quod Hectorem inter et Aiacem erat exortum, faciunt finem.

Utrique principum Thetis certamine dirempto duas mulieres Lesbiacas, quae post Briseidem praestantissimae atque ipsi Achilli gratae fuisse dicuntur, praemii loco dat. Qua de re inde a vers. 272 ita canit Quintus:

τοῖς δ' ἄρα ληϊάδας πίσυρας πόρε πότνα θεάων
δῖα Θέτις· τὰς δ' αὐτοὶ ἐθηήσαντο ἰδόντες
ἥρωες κρατεροὶ καὶ ἀταρβέες, οὕνεκα πασέων
ληϊάδων προφέρεσκον ἐϋφροσύνῃ τε καὶ ἔργοις
νόσφιν ἐϋπλοκάμου Βρισηΐδος, ἅς ποτ' Ἀχιλλεὺς
ληΐσατ' ἐκ Λέσβοιο· νόον δέ γ' ἐτέρπετο τῇσι·

Horum postrema *Tychsenius* demum de Rhodomanni consilio aliter instituit, priores enim *νόος* proferunt. Cui etsi haud dissimilia obveniunt II, 134, tamen in verbi structura varia ac multiplici, si quid mutandum erit, dativum potius expetendum fuisse pro certo habeo et explorato, sicut VIII, 191 legimus:

— — — — Ἔρις δ' ἐπετέρπετο θυμῷ
κείνους εἰσορόωσα· — — — — —

quocum ea fere congruunt, quibus praepositio adiecta cernitur, vid. IX, 470

— — — — οἱ δ' ἀνὰ θυμὸν
τέρποντ' εἰσορόωντες — — —

et XIV, 547. At ne nominativum quidem absonum duxerim, ei enim et alia adsunt, ut II, 125

— — τοῦ δ' ἀΐοντος ὑπὸ φρεσὶ τέρπετο θυμός.

VI, 129.

— — — — τοῦ δ' ἐν φρεσὶ θαρσαλέον κῆρ
τέρπετ' ἀγειρομένοισιν· — — — — —

et compositum VII, 324

— — — — νόος δ' ἐπιτέρπετ' ἄνακτος·

Tum particulae offenderunt *Hermannum*, qui ad Orph. p. 696 *δέ τε τέρπετο* suasit. Verum melius etiam cum Vindobonensi primo reducamus, quod modo commemoravi, compositum: *νόος δ' ἐπετέρπετο τῇσι·* Nam id Quinto in deliciis esse solet, quod quum allata tum etiam alia plurima ostendunt exempla, vid. I, 730. II, 486. IV, 141. VIII, 289. 334. IX, 166. XI, 177. XIV, 463

Ζεὺς δὲ μέγ' εἰσορόων ἐπετέρπετο — — — —

ubi eandem confusionem sustulit *Tychsenius*, comma importunum, quo post *εἰσορόων* vulgo distinguitur, ipse removi, quod verbum finitum cum participio arctius est coniungendum. Denique quum imperfecto, si quidem adest, augmentum nunquam non praefixum videamus, nulla comminisci poterit causa, cur illud neglectum malueris IX, 324

— — — — Ἔρις δ' ἐπιτέρπετο χάρμῃ.

Unde nihil dubii est, quin augmentum, Quinto a librariis male sedulis sexcenties surreptum, huic quoque loco restituamus, vid. mant. observ. p. 248.

Sed ne extra fines, angustos sane, licentius egrediar, ea, quae de reliquis certaminibus dicenda supersunt, alii et tempori et loco reservabo, atque ad id ipsum, quod hanc scribendi sive necessitatem sive opportunitatem attulit, iam perveniam. Eximia enim *REGIS AUGUSTISSIMI AC POTENTISSIMI* munificentia, cui quantum debeamus grato reconditum est pectore, singulari *Procerum Illustrium* in nos benevolentia, provida denique *Virorum lectorum,* qui huic urbi praesunt, cura id tandem adepti sumus, ut navis nostra tempestatum incursus fluctuumque minas aut prudenter declinaret, aut feliciter evaderet.

Facta enim rerum nostrarum accessione, quam egregiae illi voluntati acceptam referimus, et novum artis delineandi magistrum in collegium cooptare, et alium, qui discipulis ordinis quinti nuper adiecti suam operam praecipue navet, licuit surrogare: deinde locus *Schmidtii,* viri honestissimi et socii impigerrimi, abitu vacuefactus ei, qui et dignitate et tempore proximus erat,

traditus est: denique duumviri doctrina insignes, usu spectati, tum huic tum alter alteri successerunt. Itaque quod diu erat in votis iam ad exitum, qui gymnasio nostro bona praelucet in posterum spe, adductum videmus: scientia enim, industria, studio, adde fide ac benevolentia, magistrorum scholarum publicarum salutem contineri manifestum esse crediderim. Quae quum ita sint, *vos, viri ornatissimi*, lubenter mihi dabitis, ut non modo vobis et nobismet ipsis de communi nostri coetus sententia gratuler, verum etiam singulos quosque libere et ingenue, ut mea fert natura atque indoles, appellem, vobiscum quum omnium laetitiam communicaturus, tum mei animi sensa et cogitata expromturus. Ac vos quidem, *Guilielmi Wenschi et Henrice Deinhardte*, qui ante haec duo propemodum lustra non minus vestra ipsorum virtute quam honorifico patronorum et procerum iudicio, me non nolente, sed adiuvante etiam, in nostram societatem adsciti huc venistis, omnem huius scholae et rationem et disciplinam perspectam habere scio. Quare id solum a vobis peto et oro, ut eadem, qua adhuc insignes fuistis, sollertia, eadem diligentia, eadem, ac si fieri potest, etiam maiore alacritate vestro officio ac muneri, gravi profecto et difficili, adesse velitis. Quod quin animo prompto et parato sitis exsequuturi, annorum plurium usus et experientia me non sinunt dubitare. Cognovi enim in utroque acre bonarum litterarum studium, impensam iuventutis erudiendae emendandaeque voluntatem, vitae denique, quae aliis etiam exemplo esse possit, integritatem et compositam morum gravitatem, lepore atque humanitate temperatam. Quas quidem virtutes cuique vitae et generi et tempori aptissimas adolescentiae magistro praecipuo esse ornamento nemo facile negabit. Abs te autem, *Hermanne Raettigi*, cuius ingenium, doctrina, facultas aliorum praeconio nobis innotuerunt, optima quaeque sperare et exspectare licebit. Quapropter, ut tuam amicitiam et operis societatem nobis spondere velis, meo aeque atque collegarum nomine rogo, addoque nihil magis a me expeti desiderarive, quam ut *Deus* O. M. prosperam valetudinem novumque robur, quibus aegre caruisti, apud nos tibi velit impertire. Ubi enim hae preces fuerint ratae, te, qualem aliunde cognitum habemus, talem nostri laboris socium et consortem fore existimaverim. Te, *Gustave Weidlichi*, qui nostram curam et operam olim expertus es, et studium de artibus liberalibus bene merendi praesens adspexisti, hortor atque obtestor, ut vestigia, quibus puer et iuvenis institisti, nunquam deseras, et officio strenue et fideliter obeundo eam, quam debes, altrici tuae rependas gratiam. Meminisse te oportet omnium aliarum rerum et speciem et voluptatem brevem esse et fluxam, solum ingenium litterarum elegantia expolitum, laudem ex virtute collectam, animi denique candorem et pietatem in aeternum perstare. Converto me iam ad te, *Eduarde Schreckenbergere*, et tua comitate ac modestia haud ultimum ordini nostro accessisse decus lubenter fateor. Ut enim alii tuae artis gnari et periti, quo minus pollent doctrina et sapientia, eo altiores gerunt spiritus, ita tu, cuius animus ab ineunte aetate optimarum artium studiis institutus et quasi imbutus fuit, ab isto arrogantium hominum fastu ac supercilio longissime abes. Tibi igitur a praeclaris initiis exorso optamus, ut et fructus uberrimi ex tuo opere et labore in adolescentes nostrae disciplinae commissos redundent, et tibi ipsi larga inde eveniant praemia. Nos vero omnes animo concordi et opera communi id potissimum efficere studeamus, ut neque eos, qui tam luculenta tamque egregia in nos remque nostram contulerint beneficia, liberalitatis unquam poeniteat, et ipsi illibato et imminuto huius gymnasii flore ac salute gaudere possimus. Reliquum est, precari, ut, quae nobis curae cordique sint, ea *DEUS* immortalis suo consensu approbare, suoque auxilio velit adiuvare.

Dab. Vitebergae Saxon. prid. calend. Decembr. a. cIↃIↃCCCXXXVII.

Excudeb. Car. Henr. Ruebener, Typogr. Viteberg.